

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma

Forvaltningsplan for Mariafjellet naturreservat i Lierne kommune, 2015 - 2025

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

miljøvernavdelingen

RAPPORT

2015 - 7

TITTEL:

Forvaltningsplan for Mariafjellet naturreservat

DATO:

22. desember 2015

FORFATTER:

Marie Uhlen Maurset og Suzanne Wien

ANT. SIDER:

37

Refereres som: Maurset, M. U. & Wien, S. 2015. Forvaltningsplan for Mariafjellet naturreservat. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen. Rapport 2015-7. 37 s.

AVDELING/ENHET

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag,
Miljøvernavdelingen

ANSV. SIGN:

Bjørnar Wiseth (sign)
(Miljøverndirektør)

EKSTRAKT

Forvaltningsplanen er utformet med tanke på å rettlede forvaltningen av naturreservatet slik at verneformål og verneverdiene opprettholdes. Planen er utformet i samsvar med verneforskriften, der forvaltningsutfordringer, saksbehandlingsrutiner og retningslinjer for brukerinteresser står beskrevet i forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen skal være et praktisk hjelpemiddel for forvaltningsmyndigheten og gi forutsigbarhet til brukere av området.

Stikkord: Mariafjellet. naturreservat. Lierne.
naturforvaltning.

Innhold

Forord.....	4
1 Innledning.....	5
1.1 Områdebeskrivelse	5
1.1.1 Vegetasjon	6
1.1.2 Geologi	8
2 Naturmangfoldloven	8
3 Historikk.....	9
3.1 Brukshistorikk i Mariafjellet	9
3.2 Verneprosess.....	9
4 Dagens status	9
4.1 Kunnskapsstatus	10
4.2 Verneverdier	10
4.3 Bruk av området	12
4.4 Pågående skjøtsel og tiltak	14
5 Forvaltning av Mariafjellet naturreservat	14
5.1 Trusler mot verneverdiene	14
5.2 Forvaltningsutfordringer, bevaringsmål og tilsyn.....	15
5.3 Retningslinjer for brukerinteresser.....	16
5.3.2 Reindrift	17
5.3.1 Bruksrettigheter og privat hytte	18
5.3.3 Jakt og fiske	19
5.3.4 Friluftsliv.....	20
5.3.5 Landbruk	21
5.4 Oppsyn og administrasjon i Mariafjellet naturreservat.....	22
5.4.1 Tiltak.....	23
5.4.2 Saksbehandling	23
5.4.3 Dispensasjonssøknader.....	24
5.4.3 Miljørettslige prinsipper ved behandling av dispensasjonssøknader	24
6 Kilder	26
Vedlegg 1. Verneforskrift	27
Vedlegg 2. Artsmangfold.....	31
Vedlegg 3. Beskrivelse av kjerneområder i Mariafjellet naturreservat	32
Vedlegg 4. Bruk av naturmangfoldlovens prinsipper i utformingen av forvaltningsplanen	35
Vedlegg 5. Vernekart med inntegnet snøscooter-trasé	36

Forkortelser:

FMNT – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

SNO – Statens naturoppsyn

Forord

Mariafjellet naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 5. mars 2010. Det ble sendt ut melding om oppstart på arbeidet med forvaltningsplanen 17. oktober 2012, og arbeidet startet vinteren 2012/13. Forvaltningsplanen er utarbeidet av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Formålet med opprettelsen av Mariafjellet naturreservat er å bevare et tilnærmet urørt område med naturskog. Forvaltningsplanen skal være et hjelpemiddel for å opprettholde verneformålet og fremme verneverdiene i naturreservatet. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor verneforskriftens rammer og skal gi brukere av området forutsigbarhet. Den skal videre fungere som veiledning for forvaltningsmyndigheten og gi gode saksbehandlingsrutiner. Forvaltningsplanen er ikke et juridisk bindende dokument i seg selv, men kan være juridisk bindende der verneforskriften viser til forvaltningsplanen.

Forvaltningsplanen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto av Marie U. Maurset.

1 Innledning

Verneformålet til Mariafjellet naturreservat (ifølge § 2, vedlegg 1)

Formålet med naturreservatet er å bevare et tilnærmet urørt område med naturskog. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for biologisk mangfold.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

1.1 Områdebeskrivelse

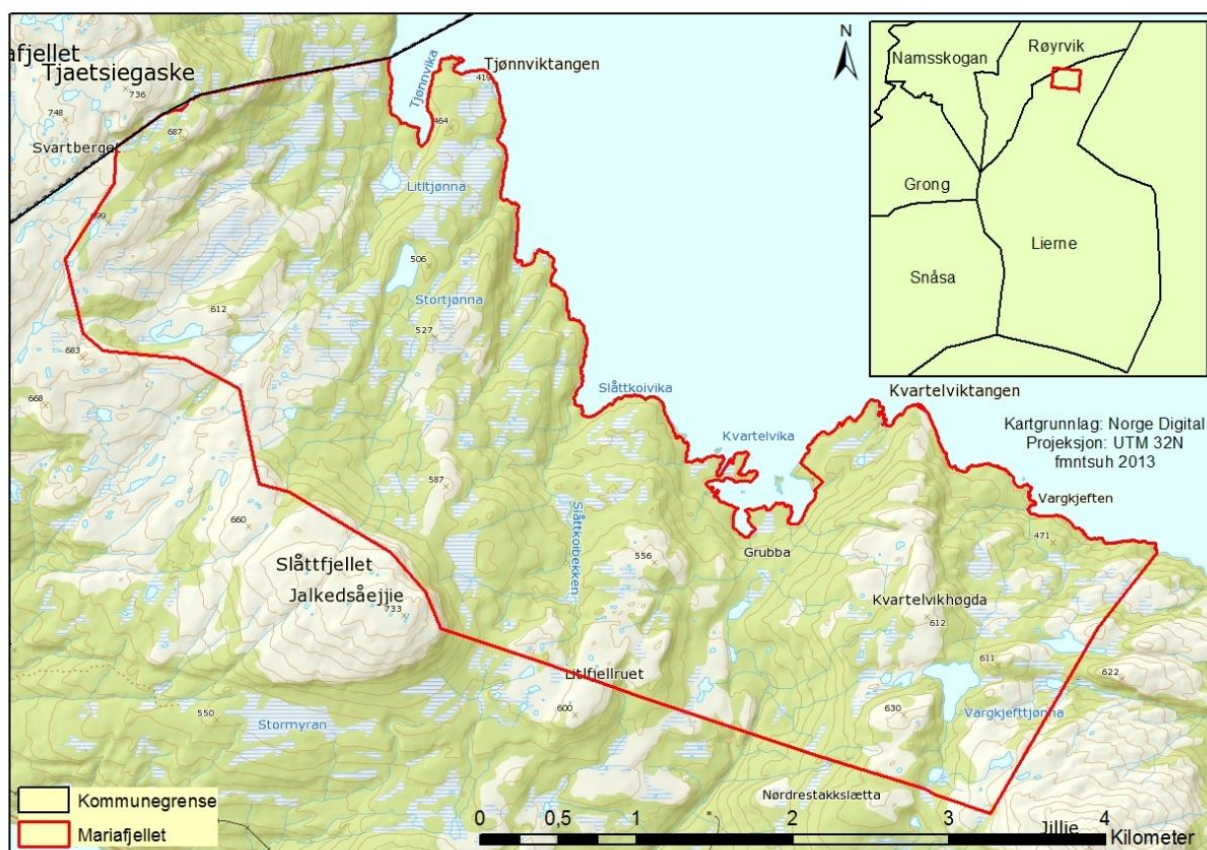
Mariafjellet naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 5. mars 2010 i medhold av naturmangfoldloven. Formålet med vernet er å bevare et tilnærmet urørt område med naturskog. Grunnet stor variasjonen i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for biologisk mangfold.

Mariafjellet naturreservat ligger nord i Lierne kommune og grenser til Røyrvik kommune. Naturreservatet dekker et areal på 13 932 dekar (figur 2) og ligger 418 til 746 moh. I nord-øst grenser naturreservatet til Limingen, en kraftregulert innsjø. Naturreservatet berører Gnr./Bnr. 11/2, som eies av Statskog. Det ligger en hytte i Kvartelvika ved Limingen, men grensen for naturreservatet er trukket utenom denne plassen. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (FMNT) har forvaltningsansvaret for Mariafjellet naturreservat.

Figur 1. Myrparti i et høyereliggende område sør i Mariafjellet naturreservat. Foto: Marie U. Maurset.

Figur 2. Mariafjellet naturreservat i Lierne kommune. Grensen for naturreservatet er markert i rødt.

1.1.1 Vegetasjon

Området ligger i nordboreal vegetasjonssone og i svakt oseanisk vegetasjonsseksjon (Moen 1998). Det finnes variert vegetasjon innenfor naturreservatet, deriblant vann, vassdrag, myr, fjell, bjørkeskog og granskog. I forbindelse med verneforslaget ble naturen i området kartlagt av Kim Abel og Jon Klepsland i 2005.

Det finnes stor variasjon i naturtyper innen myr og skog, fra basefattige til baserike vegetasjonssamfunn. Området ligger imidlertid ganske høyt, noe som gjør at varmekjære vegetasjonssamfunn mangler. Den økologiske variasjonen i området er derfor vurdert som middels stor. Området er i all hovedsak nordøstlig eksponert og nedbør drenerer ned i Limingen. Topografien er ellers preget av svake rygger og små daler, med vannårer i nordøstlig retning (Klepsland og Abel 2006).

Figur 3. Granskog i ei li ned mot Limingen. Foto: Marie U. Maurset.

Myr

Nedbørsmyr: Får vanntilførsel fra nedbør.

Jordvannsmyr: Får vanntilførsel delvis fra nedbør og delvis fra grunnvann. Myra er derfor mer eller mindre næringsrik avhengig av mineralinnholdet i grunnvannet. Myra graderes gjerne i næringskalaen; fattigmyr, intermedier myr, rikmyr og ekstremrikmyr.

Den øvre delen av naturreservatet domineres av store områder med tue- og fastmatteformede nedbørsmyrer, mens jordvannsmyrer er å finne lenger ned mot Limingen. Fattig fastmattemyr dominerer i partier med liten til ingen drenering, mens baserike myrer er å finne i terrengforsenkninger. Mange myrer i området kan beskrives som fattige/intermediære i midten, med en gradvis rikere utforming mot kanten (noen steder er vegetasjonen ekstremrik i kanten på myra). Store myrarealer kan føres til typen middels rik fastmattemyr.

Skog

Skogvegetasjonen er dominert av fattige utforminger. Fjellbjørkeskogen består i stor grad av fattige lyngutforminger som stedvis går over i småbregnevegetasjon eller fattig storbregne-høgstaudevegetasjon. Stedvis finnes det artsrike flekker av både lågurt- og høgstaudevegetasjon. Den mest velutviklede høgstaudevegetasjonen finnes i åpen, granblandet bjørkeskog med sigevannpåvirkning, spesielt mellom 450-550 moh. For øvrig er granskogen dominert av fattige blåbær- og småbregneutforminger, med innslag av urter. Det er også funnet kalkurtvegetasjon med forekomst av nattfiol og rødflangre i en bratt kant ned mot Limingen.

Gran og bjørk er de vanligste treslagene i naturreservatet. Det finnes en og annen furu i området mens rogn og selje forekommer spredt. Skogen bærer preg av tidligere gjennomhogster. De fleste trærne er rundt 100 år gamle, og mengden av død ved er lav. Det er også en høy tetthet av stubber i området. Generelt er skogen i lett overmoden hogstklasse der noe død ved begynner å dannes. Løvskogen har også blitt påvirket av tidligere hogst, og mengden døde løvtrær er også lavere enn forventet. Det unge preget på fjellbjørkeskogen er imidlertid heller et resultat av beiting, snømålerutbrudd og vekstbegrensende klimafaktorer (Klepsland og Abel 2006).

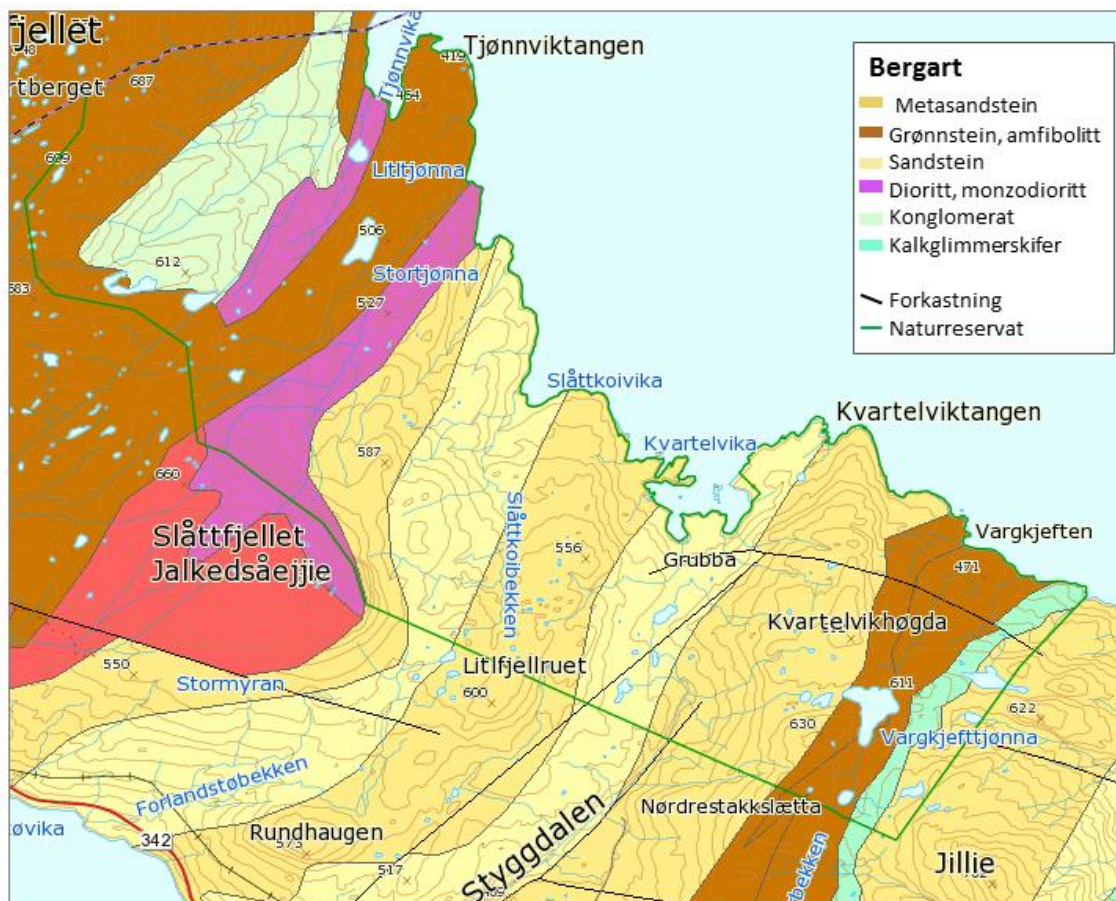

Figur 4. Rik vegetasjon i fuktig blandingskog. Foto: Marie U. Maurset.

1.1.2 Geologi

Berggrunnen er variert innen verneområdet, men totalt sett utgjør sandstein og metasandstein (omdannet sandstein) størstedelen av arealet. Sandstein består av en blanding av sandkorn og andre masser som leirmineraler, kalkspat eller kvarts. Dette gir ofte baserik avrenning. Det finnes også noe kalkglimmerskifer, konglomerat, grønnstein og dypbergartene dioritt og monzodioritt (blanding av dioritt og monzonitt) i berggrunnen (NGU 2015).

Figur 5. Kartet viser variert berggrunn i Mariafjellet naturreservat. Kartet er hentet fra nasjonal berggrunnsdatabase (ngu 2015).

2 Naturmangfoldloven

Mariafjellet naturreservat er vernet med hjemmel i naturmangfoldloven § 34 (forskrifter om verneområder), § 37 (naturreservater) og § 62 (myndighet etter loven). Kapittel II i naturmangfoldloven inneholder alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk i naturen. Dette inkluderer forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer (§ 4) samt forvaltningsmål for arter (§ 5). Disse prinsippene er også gjeldende innenfor verneområder. Naturmangfoldloven §§ 8-12 skal (i henhold til § 7) legges til grunn for retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder arbeidet med forvaltningsplanen. I vedlegg 7 står det beskrevet hvordan disse prinsippene er brukt i utformingen av forvaltningsplanen.

3 Historikk

Mariafjellet naturreservat ligger mellom Slåttefjellet og Limingen, men har fått sitt navn fra Mariafjellet i Røyrvik kommune, nord for naturreservatet.

3.1 Brukshistorikk i Mariafjellet

Folk har livnært seg av området vest for Limingen i lang tid. Bruksrettighetene i naturreservatet ligger til gnr./bnr. 12/1, og det har foregått jakt, fiske og husdyrbeite her i mange år. Det har tidligere gått sau i området, men utmarksbeitinga i dette området tok slutt tidlig på 2000-tallet (Roger Granli, pers. med.). Det har også gått geiter sør i naturreservatet (mot Storfjellet) frem til 80- eller tidlig 90-tallet (Marit Hellan, pers. med.). I dag er det kun reindrifta som bruker området som beiteareal. Det finnes en del eldre stubber i området som vitner om tidligere plukkhogst. Det har imidlertid ikke vært hogst av betydning innenfor nåværende naturreservat de siste 100 åra, men det drives noe skogsdrift sør for naturreservatet, mot Tunnsjøen. Det finnes flere gamle slåttemyrer i naturreservatet som bærer preg av eldre tiders bruk, men det har trolig ikke vært slått her siden 50-tallet (Marit Hellan, pers. med.).

Figur 6. Gammel stubbe vitner om eldre tiders hogstaktivitet.

Foto: Marie U. Maurset

3.2 Verneprosess

I forbindelse med opptrappingen av skogvernet rundt år 2000, gjennomførte Norsk institutt for naturforskning (NINA) i 2002 en evaluering av skogvernet i Norge (Framstad m.fl. 2002). Her ble det det påpekt at skogvernet i Norge bør inneholde et representativt utvalg skogstyper, store områder, områder med sjeldne, truede eller spesielle typer skog og biologisk mangfold. I forbindelse med evalueringen av skogvernet ble det utarbeidet en prioritert liste over manglene i skogvernet (Framstad m.fl. 2003), med formål om å rettlede verneprioriteringer i de ulike landsdeler.

I forbindelse med verneforslaget i området mellom Limingen og Slåttefjellet ble det gjennomført naturfaglige registreringer i området. Registreringene viste at dette området bidrar på det generelle mangelpunktet i skogvernet «rik berggrunn», samt den regionale mangelen «høgstaudekog». Mariafjellet naturreservat er beskrevet som et regionalt verneverdig område, hvor de viktigste verneinteressene er rike vegetasjonstyper av både myr og skog. Disse naturverdiene ble bakgrunnen for opprettelsen av Mariafjellet naturreservat 5. mars 2010.

4 Dagens status

Mariafjellet naturreservat er et naturskogsområde uten tekniske inngrep. Området består av intakte myr- og skogsområder og har en god økologisk tilstand. Naturen i dette området er ikke utsatt for noen umiddelbare trusler, men vernet skal bidra til å sikre naturen og det biologiske mangfoldet mot skadelige inngrep i fremtiden.

4.1 Kunnskapsstatus

I forbindelse med verneforslaget ble det gjennomført feltregistrering av vegetasjon i området 26. august 2005. Produktive områder, samt dokumentasjon av naturtypespekteret, ble prioritert under denne kartleggingen. Noen av de syv nøkkelbiotopene fra tidligere MiS-kartlegging (miljøregistrering i skog) ble helt eller delvis videreført til kjerneområder i kartleggingsrapporten til Klepsland og Abel (2006). Klepsland og Abel (2006) beskrev fire kjerneområder av stor lokal (C) eller regional (B) verdi. Miljøfaglig utredning gjorde en kvalitetskontroll av tidligere registreringer i Lierne kommune i 2007 (Gaarder m.fl. 2007). Etter denne kvalitetskontrollen ble åtte kjerneområder av viktige naturtyper stående igjen innenfor nåværende Mariafjellet naturreservat (Naturbase 2015). Kjerneområdene er markert på kart i figur 7. Beskrivelse og verdisetting av kjerneområdene er vedlagt i vedlegg 3.

4.2 Verneverdier

Mariafjellet naturreservat vurderes som klart regionalt verneverdig, delvis grunnet den gode dekningen av rike naturtyper på fastmark og myr. Området består av åtte kjerneområder med spesiell verneverdi (figur 7).

Arter

Rødlistearter

Den siste versjonen av norsk rødliste for arter ble offentliggjort i 2015 (Henriksen og Hilmo 2015). Rødlistens kategorier er RE (regionalt utryddet), CR (kritisk truet), EN (sterkt truet), VU (sårbar), NT (nær truet) og DD (datamangel). Kategoriene er inndelt etter artenes sannsynlighet for å dø ut.

Svartelistearter

Artsdatabanken presenterte i 2012 en oppdatert liste over fremmede arter og svarteliste i Norge (Gederaas m.fl.). Svartelistede arter blir delt i tre kategorier: LR (lav risiko), UR (ukjent risiko) og HR (høy risiko).

Det er funnet fire rødlistearter i Mariafjellet naturreservat, hvorav to arter skorpelav (gråsobeger (VU) og rotnål (NT)) og to arter vedboende sopp (harekjuke (NT) og svartsoneskjuke (NT)). Så langt er ingen svartelistede arter funnet i naturreservatet. Sopp- og lavfloraen er ikke veldig godt utviklet, noe som trolig skyldes den tidligere hogstaktiviteten som forårsaket kontinuitetsbrudd i dannelsen av død ved noen tiår tilbake. Karplantefloraen er variert til regionen og høydelaget å være. Det er ikke funnet rødlistearter av karplanter, men mangfoldet av rikmyrsarter, høgstaudevegetasjon og lågurtutforminger gir allikevel området verneverdi. Funnet av to forholdsvis varmekjære orkidéer (rødflangre og nattfiol) i skrenter mot Limingen er med på å understreke denne variasjonen. Forekomsten av gammel granskog gjør det sannsynlig at dette området er et hekkeområde for flere arealkrevende gammelskogsarter av fugl (Klepsland og Abel 2006). Av slike arter er det blant annet observert hekkende lavskrike og tretåspett i området (Marit Hellan, pers. med.).

Naturtyper og kjerneområder

Naturtyper

Norsk rødliste for naturtyper kom i 2011 (Lindgaard & Henriksen). Denne er basert hovedsakelig på grunntyper i kartleggingssystemet NiN (Naturtyper i Norge). Man vurderer hvor truet en naturtype er ut fra prosentvis reduksjon i areal i løpet av de siste 50 år, hvor rødlistekategoriene (NT, VU, EN, CR og RE) er de samme som for arter.

Kjerneområder

Et kjerneområde er et område som er spesielt viktig i forhold til biologiske verdier innenfor totalarealet. Et slikt område har gjerne en større tetthet av nøkkelelementer/strukturer og/eller indikatorarter/rødlistearter.

Verdivurdering av kjerneområder

Svært viktig (A): Lokaliteter med arter eller naturtyper i rødlistekategoriene «kritisk truet» (CR) eller «sterkt truet» (EN). Lokaliteter vurderes også som «svært viktige» dersom det er sannsynlig at slike arter finnes der.

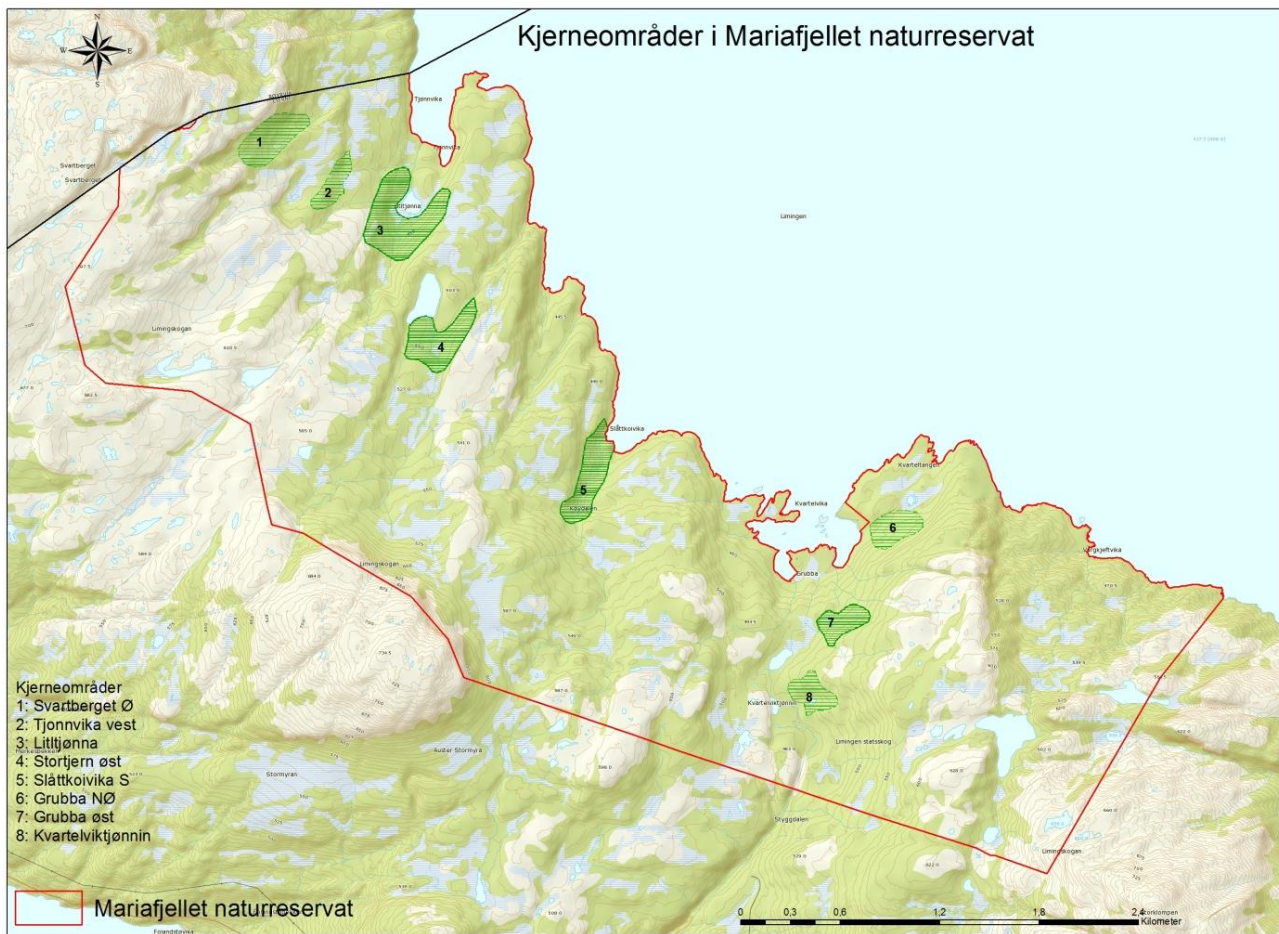
Viktig (B): Lokaliteter med rødlistearter i kategorien «sårbar» (VU), eller lokaliteter hvor det er sannsynlig at disse forekommer. Lokaliteter kan også vurderes til kategori B dersom de inneholder flere arter i kategorien «nær truet» (NT), eller dersom den inneholder naturtyper i kategoriene VU eller NT.

Lokalt viktig (C): Lokaliteter som ikke når opp til prioritering i B-kategori, men som kan være viktige i lokal sammenheng.

(Direktoratet for naturforvaltning 2007)

Det finnes stor variasjon i naturtyper i Mariafjellet, noe som gir naturreservatet verdi i form av biologisk mangfold. Naturtypen høgstaudegranskog (NT) opptre sparsomt i kjerneområde 2, 3 og 4. Av de åtte kjerneområdene i Mariafjellet naturreservat, er fire (heltrukket avgrensning) vurdert som viktige (verdi B) og fire (stiplet avgrensning) vurdert som lokalt viktige (verdi C). Geografisk plassering av kjerneområdene er vist på kartet i figur 7, og verdivurderingen av disse områdene er vedlagt i vedlegg 3.

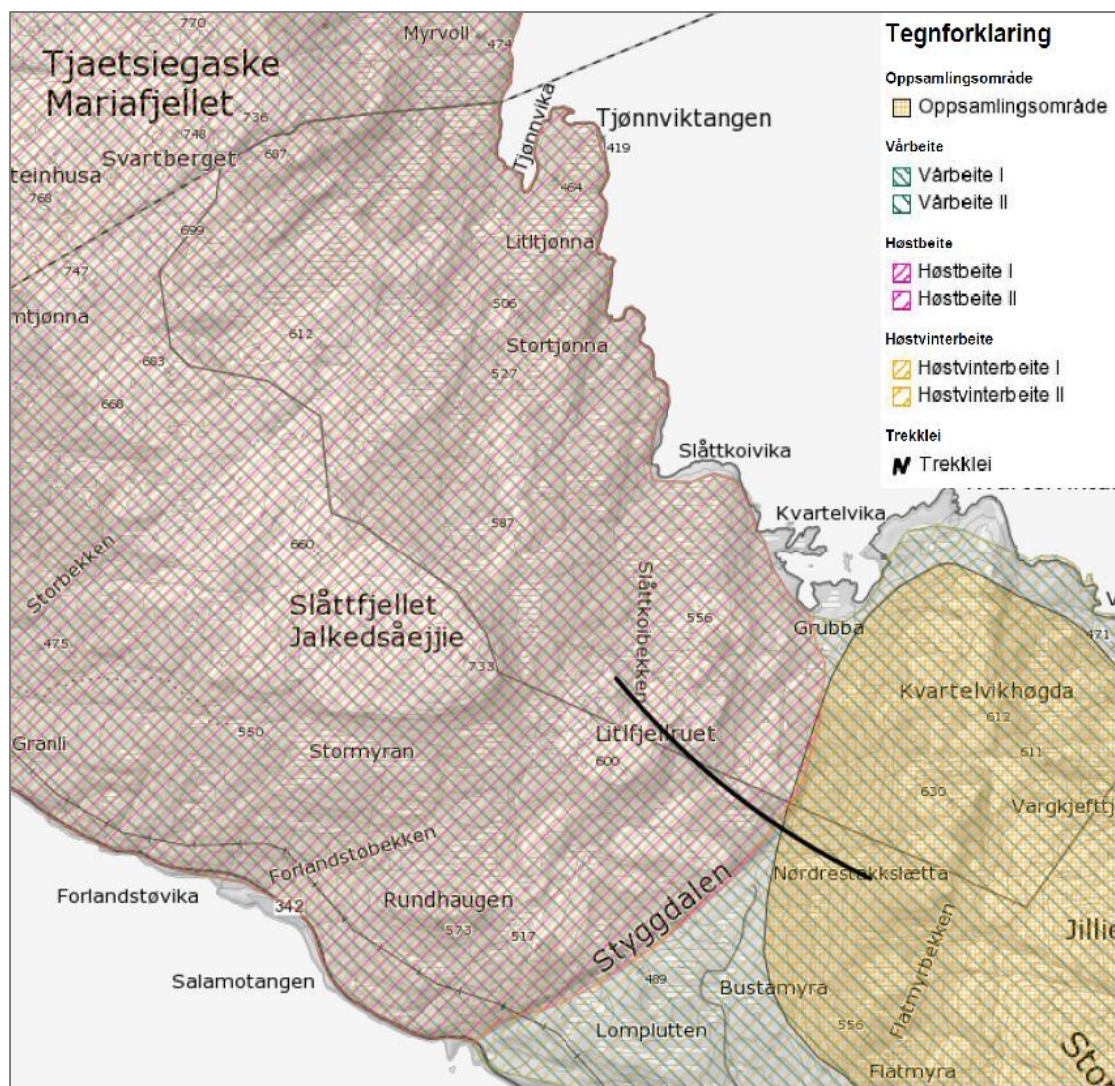

Figur 7. Geografisk plassering av kjerneområdene i Mariafjellet naturreservat.

4.3 Bruk av området

Reindrift

Mariafjellet naturreservat ligger i Tjåehkere sijte, Østre Namdal reinbeitedistrikt. Området mellom Limingen og Tunnsjøen har høy andel lav og er et viktig beiteområde. Området brukes både som høst- og vårbeite, men er spesielt viktig i april og mai. Det finnes et oppsamlingsområde for rein i sørenden av naturreservatet, og reinen flyttes gjennom området mellom sommerbeite i nord og vinterbeite i sør. Det går ei viktig trekklei i sørenden av naturreservatet mellom beitet og oppsamlingsområdet. Dette er viktige naturlige trekk hvor reinen trekker av seg selv, i flokk eller enkeltvis, mellom beiteområder.

Figur 8. Kartet viser reindriftens årtidsbeiter, oppsamlingsområder og viktige trekkleier i Mariafjellet naturreservat. Kartet er hentet fra reindriftens arealbrukskart (NIBIO 2015).

Grunneier og bruksrettigheter

Statskog er grunneier i Mariafjellet naturreservat. Gårdbrukere med tidligere bruksrettigheter til beite, jakt, fiske og fangst i området beholdt disse da Statskog overtok eiendommen. I dag har gnr./bnr. 12/1 jakt-, fiske- og vedrett i naturreservatet, og gnr./bnr. 10/6 har beiterett.

Jord- og skogbruk

Gnr./bnr. 10/6 har beiterett i naturreservatet, men området brukes ikke som utmarksbeite i dag. Det foregår skogsdrift utenfor reservatet, men det har ikke vært hogstaktivitet av betydning innenfor grensene til naturreservatet de siste 100 år. Det finnes heller ikke plantefelt i naturreservatet.

Jakt og fiske

Det foregår både elgjakt og småviltjakt i Mariafjellet naturreservat. Fiske foregår i Limingen og Vargkjefttjønn. Jakt- og fiskekort formidles av de bruksberettigede (gnr./bnr. 12/1).

Hytter

Det finnes en hytte i Kvartelvika, og vernegrensen er trukket utenom denne. Under verneprosessen ble det fastsatt en snøscootertrasé gjennom naturreservatet til denne hytta. Denne traséen er tegnet inn på vernekartet i vedlegg 5. Det gis flerårige dispensasjoner til eiere av hytta for transport av ved og nødvendig materiale langs denne traséen. Det drives utleie av hytta.

Friluftsliv

Adkomsten til Mariafjellet naturreservat går enten over Limingen med båt/snøscooter eller via skogsbilvei fra Sandnes. Området bærer ikke preg av intensivt bruk, da det er lite stier i området. Det foregår imidlertid en del jakt og fiske i området, og bål plassene ved Vargkjefta vitner om at området brukes noe til rekreasjon og friluftsliv.

4.4 Pågående skjøtsel og tiltak

Det pågår ikke skjøtsel i Mariafjellet naturreservat i dag. Naturmangfoldloven § 47 (Skjøtsel av verneområder) peker på at skjøtsel kan brukes for å oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet. I Mariafjellet naturreservat er verneformålet å ta vare på et tilnærmet urørt område med naturskog. Det har blitt påpekt at verneverdiene er ventet å øke jevnt dersom skogen får stå i fred uten nye inngrep (Klepsland og Abel 2006). Det vil derfor trolig ikke bli aktuelt med skjøtselstiltak i Mariafjellet. Regelmessig oppsyn med verneverdiene vil imidlertid være viktig for å vurdere om forvaltningen ivaretar verneverdiene tilstrekkelig. Nye tiltak kan iverksettes dersom forvaltningsmyndigheten mener det er nødvendig.

5 Forvaltning av Mariafjellet naturreservat

Naturmangfoldloven er sentral i forvaltningen av naturreservater, både i saksbehandling, arbeid med forvaltningsplaner og andre forvaltningsoppgaver. Miljøverndepartementet har utarbeidet en veileder i naturmangfoldloven kapittel II som gir en innføring i praktisk bruk av disse prinsippene for ulike forvaltningsmyndigheter. I tillegg har miljødirektoratet utarbeidet et rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, som omhandler saksbehandling og utføring av myndighet etter verneforskrifter. Disse dokumentene vil være nyttige for forvaltningsmyndigheten i den videre forvaltningen av naturreservatet.

5.1 Trusler mot verneverdiene

Verneverdiene i Mariafjellet naturreservat er knyttet til den store variasjonen innen naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser, noe som gir området et rikt biologisk mangfold. Tekniske inngrep i området vil kunne svekke disse verneverdiene. Dette gjelder særlig hogst og annen slitasje på vegetasjonen. Slike inngrep er derfor forbudt. Våt myrvegetasjon er særlig sårbar for slitasje og drenering, og bør behandles ekstra varsomt i forbindelse med eventuelle motorferdselsdispensasjoner på barmark.

Formålet med vernet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Området brukes som både vår- og høstbeite, og forstyrrelse av folk og løse hunder skal derfor unngås i disse periodene. Dette er særlig viktig i april og mai.

5.2 Forvaltningsutfordringer, bevaringsmål og tilsyn

I følge naturmangfoldloven § 47 kan skjøtsel benyttes som et tiltak for å oppnå den tilstanden som er formålet med vernet. Skjøtsel er ikke særlig relevant i Mariafjellet per dags dato, fordi dette er naturskog som bør gjennomgå naturlig suksesjon for å fremme verneverdiene. Det bør allikevel jevnlig føres tilsyn for å kontrollere naturtilstanden i naturreservatet. Forvaltningsplanen (deriblant skjøtsel og tiltak) kan revideres på et senere tidspunkt om det ansees som hensiktsmessig. Forvaltningsutfordringene i Mariafjellet naturreservat (tabell 1) er knyttet til å bevare naturskog, jf. verneformålet. Forvaltningsutfordringene er vurdert i et langsiktig perspektiv, og det kan bli aktuelt å knytte bevaringsmål til disse. Bevaringsmålene skal i så fall være konkrete og målbare, og registreres fortløpende i Miljødirektoratets fagsystem for verneområder (NatStat).

Tabell 1. Oversikt over langsiktige forvaltningsutfordringer for arter og naturtyper i Mariafjellet naturreservat. Se tabell 2 for oppsynsplan.

Art/naturtype	Forekomst	Forvaltningsutfordring
Gammel barskog	Alle kjerneområdene (585 daa)	Det skal forekomme gammel barskog i Mariafjellet naturreservat (minst 585 daa). Skogen skal undergå naturlig suksesjon.
Rødlistearter	Hele naturreservatet	Utbredelsen av rødlista arter i naturreservatet skal økes ved at habitatene de lever i opprettholdes og gjennomgår naturlig utvikling.
Svartelistearter	Gjelder hele naturreservatet	Det skal ikke forekomme svartelistede arter i Mariafjellet naturreservat.

Oppsyn og tiltak

Som forvaltningsmyndighet kan FMNT initiere oppsyn eller tiltak i naturreservatet. Aktuelle aktører i forbindelse med utføring av tiltakene kan være SNO, grunneier og eventuelle eksterne aktører. Oppsynsplan for naturverdiene i Mariafjellet naturreservat er beskrevet i tabell 2. Planen er tett knyttet opp til forvaltningsutfordringene i tabell 1, men det er foreløpig ikke vurdert å være nødvendig med noen konkrete tiltak. Ved oppsyn av naturverdiene kan endringer dokumenteres med bilder, og eventuelt med tekst dersom det er noe å bemerke. Dersom svartelista arter oppdages i området skal det iverksettes tiltak for å bekjempe disse. Det vil da bli nødvendig å undersøke slike lokaliteter årlig inntil arten ikke lenger er å finne.

Tabell 2. Oppsynsplan for Mariafjellet naturreservat. Tabellen er delt inn i arter/naturtype, hva slags oppsyn som skal føres, og hvor ofte.

Art/naturtype	Oppsyn	Når?
Gammel barskog	Befare kjerneområdene og registrere tilstanden til skogen her.	Hvert 10. år (fra 2015)
Rødlista arter	Oppsøke registrerte forekomster av rødlistearter. Vurdere habitatkvaliteten og undersøke om rødlisteartene fortsatt finnes i området.	Hvert 10. år (fra 2015)
Svartelista arter	Befare området. Dersom svartelista arter oppdages skal disse bekjempes og lokalitetene undersøkes hvert år frem til artene ikke lenger er å finne.	Hvert 10. år fra 2015 (hvert år dersom slike oppdages)

5.3 Retningslinjer for brukerinteresser

Vernevedtaket skal ikke være til hinder for den aktiviteten som foregikk i området på vernetidspunktet. Det er tillatt å bruke naturreservatet til blant annet beiting, jakt, fiske og friluftsliv, men for å ta vare på verneverdiene i området gir verneforskriften noen bestemmelser og forvaltningsplanen noen retningslinjer. Den generelle aktsomhetsplikten (naturmangfoldloven § 6) sier at enhver skal opptre aktsomt for å unngå skade på naturmangfoldet innenfor rimelighetens grenser. Dette gjelder i naturen generelt, både innenfor og utenfor verneområder. Retningslinjer for varsom bruk av naturreservatet er beskrevet nedenfor under ulike brukerinteresser. Her finnes også retningslinjer om aktivitet som bør unngås for å bevare verneverdiene, men som ikke står spesifisert i verneforskriften. Under hver brukerinteresse henvises det til aktuell paragraf (§) og punkt i verneforskriften. For generelle vernebestemmelser og regulering av ferdsel, se verneforskriften i vedlegg 1.

Forklaring av verneforskriften §§ 3-8

§ 3 Fastsetter hva som ikke er tillatt i Mariafjellet naturreservat.

§ 4 Unntak fra vernebestemmelsene i § 3.

§ 5 Fastsetter hva som ikke er tillatt av ferdsel.

§ 6 Unntak fra ferdselsbestemmelsene i § 5.

§ 7 Fastsetter tiltak som sees på som nødvendige og som er drøftet gjennom verneprosessen. Tiltakene må omsøkes, men det gis vanligvis dispensasjon. Det kan her gis flerårige dispensasjoner.

§ 8 Det kan gis dispensasjoner til tiltak som ikke er fastsatt i § 7 dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig (jf. nml. § 48).

5.3.2 Reindrift

Mariafjellet naturreservat skal forvaltes slik at reindriftsnæringen fortsatt kan bruke området på samme måte som tidligere. Forstyrrelser fra folk og løse hunder skal unngås og viktige trekkleier skal ikke stenges av med gjerder o.l. Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner. Alle tiltak som kan skade samiske kulturminner må forelegges sametinget.

Reindrift i naturreservatet reguleres i all hovedsak av reindriftsloven, med mindre det er fastsatt særskilte bestemmelser i verneforskriften. I følge reindriftsloven § 62 skal det utarbeides en distriktsplan for hvert reinbeitedistrikt. For tiltak som skal omsøkes (jf. verneforskriften) kan det for reindriften gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplanen i henhold til reindriftsloven. Tiltak som står beskrevet i distriktsplanen kan da godkjennes av FMNT uten ytterligere søknader. For tiltak som ikke står beskrevet i distriktsplanen kan det etter søknad gis flerårige- eller engangstillatelser, avhengig av hva som er hensiktsmessig i hver enkelt sak.

Motorferdsel

Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift er tillatt, men leiekjørere må til enhver tid kunne fremvise skriftlig tillatelse (*ifølge § 6 punkt 4*). Barmarkskjøring og luftfart som står beskrevet i distriktsplanen kan godkjennes av FMNT på grunnlag av distriktsplanen.

Rydding og vedlikehold

Vedlikehold av anlegg og innretninger som var i bruk på vernetidspunktet er tillatt (*ifølge § 4 punkt 7*). Etter søknad kan det gis tillatelse til å rydde eksisterende flyttleier og kjøretraseer (*ifølge § 7 punkt 12*). Det er ikke markert noen viktige kjøretraseer eller flyttleier på arealbrukskartet, men det er vanskelig å kartfeste alle kjøretraseer. Det er ønskelig at FMNT kontaktes før eventuelle

kjøretraseer ryddes for å unngå konflikter med verneformålet. Det kan også bli aktuelt å rydde viktige trekkleier.

Uttak av bjørk

Ved søknad kan det gis tillatelse til uttak av bjørk til brensel og til vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr (*ifølge § 7 punkt 11*). Trevirket skal ikke hentes fra kjerneområdene i naturreservatet (figur 7).

Retningslinjer

Uttak av bjørk:

Det skal ikke tas ved fra kjerneområdene i naturreservatet (figur 7).

Ved eventuell hogst bør yngre trær benyttes (diameter mindre enn 15 cm ved brysthøyde).

Rydding av kjøretraséer, flytt- og trekkleier

Nye trær og kratt, samt nedfall, kan fjernes fra traséene. Dette skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av traséen.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Det kan gis flerårige tillatelser til tiltak i forbindelse med reindrift.

Motorferdsel på barmark

Motorisert ferdsel på barmark kan godkjennes av FMNT gjennom distriktsplanen dersom det står beskrevet her. Dersom det ikke står beskrevet skal det omsøkes (*ifølge § 7 punkt 8*).

Oppføring av midlertidige gjerder og samleanlegg

Medbrakte gjerder og stolper kan settes opp midlertidig (en sesong) uten søknad. Eventuelle andre gjerder og samleanlegg må omsøkes (*ifølge § 7 punkt 10*).

Uttak av bjørk

Det kan søkes om nødvendig uttak av bjørk. Omfanget av behovet (estimert årlig uttak) spesifiseres i søknaden.

5.3.1 Bruksrettigheter og privat hytte

Bruksrettigheter

Vernet av Mariafjellet naturreservat påvirker ikke direkte bruksrettighetene i området, men det må søkes om uttransport av felt storvilt dersom andre kjøretøy enn lett beltedrevet terrengkjøretøy skal benyttes (*ifølge § 7 punkt 2*). Det kan søkes om uttak av ved, og dersom det foreligger en plan for dette kan det gis flerårige tillatelser. Det skal ikke hogges i kjerneområdene i naturreservatet (se figur 7).

Hytte i Kvartelvika

Det ligger en privat hytte i Kvartelvika ved Limingen. Grensen for naturreservatet er trukket utenfor denne. Motorferdsel i naturreservatet er i utgangspunktet forbudt (*ifølge § 5 punkt 2*), men det kan være behov for transport av ved og utstyr inn til hytta gjennom naturreservatet når isen på Limingen ikke er trygg. Dette skal omsøkes (*ifølge § 7 punkt 15*), men dispensasjon kan da gis for flere år.

Retningslinjer

Motorferdsel

- Nødvendig transport av ved og utstyr til hytte i Kvartelvika skal foregå med beltekjøretøy på snødekt mark etter fastlagt trasé.
- Det skal føres kjørebok hvert år som etter endt sesong sendes FMNT med frist 1. juni.
- Kjøring skal kun foregå av personer oppført med navn i dispensasjonen.

Uttak av ved

- Ved skal ikke hentes fra kjerneområdene.
- Gamle eller store grantrær skal ikke hogges (diameter over ca. 30cm ved brysthøyde).
- Store selvtørrende bartrær, tørrgadder (furu) og store vindfall skal ikke hogges.
- Ved uttak av ved bør yngre trær av gran (diameter mindre enn 30 cm ved brysthøyde) og bjørk (diameter mindre enn 15 cm ved brysthøyde) benyttes.
- De som ikke har bruksrettigheter til ved vil trenge tillatelse fra både grunneier (Statskog) og forvaltningsmyndigheten (FMNT).

Veiledning for dispensasjonsøknader

Motorferdsel

Det kan gis flerårige dispensasjoner for nødvendig transport på snødekt mark etter fastlagt trasé. Det gis vanligvis dispensasjon til et bestemt antall turer i løpet av sesongen. Behovet for kjøringen må beskrives.

Uttak av ved

Det kan gis flerårige tillatelser til å ta ut ved etter godkjent plan for de med vedrett i området. Planen kan være svært enkel med litt tekst og en kartsisse (begrenset til en A4-side). Planen utarbeides sammen med grunneier (Statskog). Personer som ikke har vedrett i naturreservatet kan ikke ta ut ved uten tillatelse fra Statskog og FMNT.

5.3.3 Jakt og fiske

Jakt, fangst og fiske reguleres etter viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven. Småviltjakt og fiske formidles av de bruksberettigede (gnr./bnr. 12/1). Skadefelling av store rovdyr tillates i samsvar med gjeldende lovverk (*ifølge § 3 punkt 3*). Den som ferdes i området skal behandle vegetasjonen varsomt, men fjerning av mindre mengder kvist for å få bedre sikt under storviltjakt er tillatt (*ifølge*

§ 4 punkt 4). Det er også tillatt å sette opp midlertidige mobile jakttårn (som forventes å ha en «levetid» på opptil 3 måneder) i forbindelse med storviltjakt (ifølge § 4 punkt 5).

Motorferdsel

Uttransport av felt elg og hjort er tillatt dersom en bruker lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget (ifølge § 6 punkt 3). Ved terrengskade av betydning vil tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan bli stilt krav om oppretting av skadene. Dersom andre kjøretøy skal benyttes til uttransport må dette omsøkes (ifølge § 7 punkt 2).

Veiledning for dispensasjonsøknader

Uttransport av felt storvilt

Motorisert uttransport av felt storvilt skal ikke medføre varige kjørespor. Ved behandling av søknader om uttransport med andre kjøretøy enn lett terrenggående beltekjøretøy vil dette være et krav. Ved slik terrengskade kan tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan bli stilt krav om oppretting av skadene.

Retningslinjer

Jakt

- Jakt- og fiskekort formidles av gnr./bnr. 12/1.
- Med «mindre mengder kvist» menes at det er tillatt å fjerne noe kvist for å få bedre sikt. Det er ikke tillatt å ta ned hele trær og tørr gran og furu (gadd).

Motorferdsel

Uttransport av felt storvilt bør foregå utenom våte myrpartier for å unngå varige kjørespor.

5.3.4 Friluftsliv

Forvaltningen av Mariafjellet naturreservat skal bidra til å fremme naturopplevelser gjennom tradisjonelt og enkelt friluftsliv, med liten grad av tilrettelegging. Alle er velkommen til å ferdes i området etter allemannsretten i friluftsloven, men utøvelse av friluftsliv skal ikke være til skade for verneverdiene eller til ulempe for reindriften.

Verneforskriften § 3

«I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet»

Ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og med hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner (*ifølge § 5 punkt 1*). Hunder skal holdes i bånd jfr. Båndtvangen (1. april – 20. august). Bruk av motoriserte kjøretøy er forbudt (*ifølge § 5 punkt 2*). Det samme gjelder sykling og bruk av hest og kjerre utenom eksisterende veier (*ifølge § 5 punkt 3*), men siden det ikke finnes veier i naturreservatet er disse aktivitetene uaktuelle. Annen bruk av hest som fremkomstmiddel bør skje langs stier, og skal ikke sette spor av betydning. Det er tillatt å rydde eksisterende stier uten søknad (*ifølge § 4 punkt 8*).

Arrangementer

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer og andre arrangementer er i utgangspunktet forbudt (*ifølge § 3 punkt 4*), men det kan her søkes om avgrenset bruk av reservatet. Et fåtall telt, en skoleklasse på tur eller tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av ideelle foreninger, barnehager mv, regnes ikke som større arrangementer og omfattes ikke av forbudet. I tvilstilfeller skal aktiviteten omsøkes.

Bålbrenning

All vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet mot ødeleggelse (*ifølge § 3 punkt 1*), men skånsomt uttak av småvirke for enkelt friluftsliv og bål på stedet er tillatt (*ifølge § 4 punkt 9*).

Retningslinjer

Rydding av stier:

Dette gjøres ved å kappe vekk den delen av treet som ligger over stien, slik at stien åpnes igjen. Bestemmelsen gjelder innenfor stiens eksisterende bredde. Nedfall skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av stien.

Bålbrenning:

Det skal ikke felles tørr gran og furu (gadd), men det er lov å ta drivved fra strandsonen. Med småvirke menes bryting av kvist, men ikke uttak av selvstendige trær. Det oppfordres til å ta med egen ved dersom man ønsker å gjøre opp bål.

Sopp og bær

Sanking av bær og matsopp er tillatt (*ifølge § 4 punkt 6*), men ellers er all vegetasjon, inkludert døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse.

5.3.5 Landbruk

Forvaltningen av Mariafjellet skal ikke være til hinder for tradisjonelt landbruk i form av utnyttelse av utmarksbeite til småfe. Landbruksdriften skal foregå innenfor rammen av verneforskriften. Det drives ikke landbruksaktiviteter i naturreservatet i dag. Dersom det blir aktuelt på et senere tidspunkt, gjelder bestemmelsene som under.

Beiting

Beiting er tillatt (*ifølge § 4 punkt 1*). Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i naturreservatet, men dette gjelder ikke uttransport av syke og skadde bufe (*ifølge § 6 punkt 2*). Det kan søkes om oppføring av gjerder og samleanlegg for beitedyr (*ifølge § 7 punkt 16*), motorferdsel i forbindelse med dette (*ifølge § 7 punkt 18*), og utkjøring av saltslikkestein på snødekt mark (*ifølge § 7 punkt 17*).

Retningslinjer

Uttransport av syke og skadde bufe:

I slike tilfeller skal det gis beskjed til ansvarlig oppsyn i forkant av kjøringen, og det skal benyttes kjøretøy som er skånsomt mot markoverflaten. Dersom en ikke lykkes i å få kontakt med ansvarlig oppsyn, kan beskjed gis i etterkant. Ved eventuelle terrengskader som følge av transporten, vil tiltakshaver kunne få krav om utbedring.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Motorferdsel:

Eventuell utkjøring av materiell og saltslikkestein skal skje på snødekt mark og må omsøkes forvaltningsmyndigheten. Her kan det være aktuelt med flerårige tillatelser. Eventuelle flerårige tillatelser bør være basert på plan for beitebruk med kartfesting av steder for saltslikkestein og anlegg.

Jord- og skogbruk

Det er ikke tillatt å hogge trær eller fjerne andre planter, sopp (unntatt matsopp) og lav fra naturreservatet. Det er heller ikke tillatt å plante eller så trær eller annen vegetasjon (*ifølge § 3 punkt 1*). Generelt er tiltak som kan endre naturmiljøet ikke tillatt (*ifølge § 3 punkt 3*). Noen nevnte eksempler i denne bestemmelsen er: «... drenering eller andre former for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse,..., henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempelsesmidler...».

5.4 Oppsyn og administrasjon i Mariafjellet naturreservat

FMNT er forvaltningsmyndighet i Mariafjellet naturreservat, og søknader om tillatelser eller dispensasjoner fra verneforskriften søkes FMNT. Forvaltningsmyndigheten vurderer tilstanden til verneområdet og kan fremme behov for oppsyn, skjøtsel- og tilretteleggingsarbeid og overvåking/registreringer i naturreservatet. SNO har ansvar for oppsyn i Mariafjellet naturreservat. De fører kontroll med at verneforskriften og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes.

5.4.1 Tiltak

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak dersom den mener det er nødvendig for å bevare verneverdiene. Utgiftene til eventuelle tiltak dekkes av miljøforvaltningens årlige budsjetter som fastsettes av stortinget. Midlene tildeles under bestillingsmøtene mellom FMNT og SNO. Dersom kommunen er forvaltningsmyndighet sendes søknaden til FMNT innen fastsatt frist.

5.4.2 Saksbehandling

Hva som er tillatt, samt hva som kan tillates etter dispensasjon, er beskrevet i kapittel 5.3 i forvaltningsplanen med hjemmel i verneforskriften. I tilfeller der det søkes om dispensasjoner som ikke er nevnt i verneforskriften § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) må søknaden behandles etter verneforskriften § 8 (generelle dispensasjonsbestemmelser). Tiltaket kan gis dispensasjon dersom det ikke har nevneverdig negativ virkning på verneverdiene, eller går imot vernets formål. Hver dispensasjonssøknad skal også vurderes opp mot prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene for Mariafjellet naturreservat sendes FMNT. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften, før den eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres etter annet lovverk. Kommunen er forvaltningsmyndighet etter plan- og bygningsloven. Det er viktig at en i all saksbehandling gjør en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på alle typer verneverdier.

Det følger av alminnelig forvaltningsrettslige regler at forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår knyttet til tillatelser, såfremt vilkårene har saklig sammenheng med tillatelsen. Forvaltningsmyndigheten må alltid vurdere om det skal settes vilkår, og hvilke, for å ivareta verneformålet i hver enkelt sak.

Det er også viktig å merke seg at det øvrige lovverket gjelder i tillegg til verneforskriften. I en byggesak vil man for eksempel både trenge en tillatelse etter verneforskriften og en tillatelse etter plan- og bygningsloven. Motorferdsel i naturreservatet reguleres av verneforskriften, men det kreves også kommunens godkjenning og grunneierens tillatelse (jf. motorferdselloven).

Ved eventuelle brudd på vilkårene gitt i tillatelsen/dispensasjonen har forvaltningsmyndigheten som har gitt tillatelsen/dispensasjonen anledning til å tilbakekalle eller omgjøre vedtaket (jf. nml. § 67). Slike vurderinger vil alltid bli gjort av forvaltningsmyndigheten når den får kjennskap til brudd. Dette vil også være en del av vurderingsgrunnlaget ved behandling av senere søknader. Det er derfor viktig at naturoppsynet og politi straks orienterer Fylkesmennene om brudd på vernebestemmelsene. Om det blir oppdaget skader i terrenget etter aktivitet kan forvaltningsmyndigheten kreve oppretting på brukers regning. Med naturoppsyn menes all oppsynsvirksomhet som utføres i naturreservatet i regi av politiet og SNO, samt de som SNO kjøper oppsynstjenester fra.

5.4.3 Dispensasjonssøknader

Generelle retningslinjer

- Søknader om motorferdsel i utmark skal sendes både til kommunen og FMNT (benytt kommunens skjema). Ved søknad om bruk av snøscooter skal kart over kjøretrase vedlegges. For byggesaker brukes standard søknadsskjema for byggesaker. Husk å angi at det dreier seg om en dispensasjonssak etter annet lovverk enn plan- og bygningsloven.
- Ved grove brudd på tillatelser/dispensasjoner skal vedtaket gjøres om slik at tillatelsen inndras. Politianmeldelse vil bli vurdert. Slike brudd på vilkår vil bli tillagt vekt ved eventuelle nye søknader om dispensasjon.
- Alle vedtak legges inn i miljøvedtaksregisteret. Kommunen, SNO og miljødirektoratet skal ha kopi av alle vedtak. Videre skal politi ha kopi av vedtak som de trenger i sin virksomhet. Sametinget og fylkeskommunen skal også ha kopi av vedtaket dersom det berører kulturminner.

Det er rom for at brukere av området kan få flerårige tillatelser. Det er vanlig at det stilles vilkår, for eksempel føring av kjørebok. Hvis vilkår som stilles ikke blir fulgt opp, kan dette telle negativt ved behandling av fremtidige dispensasjonssøknader.

Tekstboksen gir en oversikt over hva dispensasjonssøknader skal inneholde.

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften skal inneholde:

- Tiltakshavers navn/søkers navn og adresse
- Kart med inntegnet plassering av tiltaket
- Eiendomsforhold (evt. grunneiers tillatelse)
- Beskrivelse av tiltaket, omfang, varighet og sannsynlig innvirkning på verneverdiene
- Hvilke naturtyper og naturverdier som blir berørt

5.4.3 Miljørettslige prinsipper ved behandling av dispensasjonssøknader

I følge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for offentlige beslutninger. Det vil si at disse prinsippene skal vurderes, og at det skal fremgå i avgjørelsen hvordan de er tatt hensyn til og vektlagt. Nedenfor beskrives de fem prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arter, naturtyper, naturens tilstand og effekt av påvirkninger. I hver enkelt dispensasjonssøknad vurderes derfor:

- 1) Hvilke naturverdier finnes på stedet?
- 2) Hva er effekten av det omsøkte tiltaket på disse verdiene?
- 3) Hvor er denne kunnskapen hentet fra (rapporter, generell kunnskap, erfaringer osv.)?

§ 9 Føre-var-prinsippet

Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap til å kunne si noe om virkningen av det omsøkte tiltaket på naturmiljøet skal føre-var-prinsippet benyttes.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Samlet belastning på økosystemet skal vurderes. Under behandlingen av dispensasjonssøknader skal det derfor vurderes hva slags belastning økosystemet har vært utsatt for (i form av tidligere og nåværende tiltak og bruk), hva det trolig vil bli utsatt for i fremtiden, og hva den samlede belastningen på økosystemet vil bli dersom dispensasjonen gis.

§ 11 Kostnader ved miljøforringelse

Den som gjør skade på miljøet skal bære kostnadene. Det kan altså bli satt krav om at tiltakshaver å utbedre skadene tiltaket har medført, eller at tiltakshaver må dekke kostnadene ved å hindre skade på naturmangfoldet.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det skal velges de driftsmetoder, teknikker og den lokalisering av tiltaket som gir minst skade på naturen. Det skal derfor alltid vurderes om det finnes alternative lokaliseringer, og om disse gir mindre skade på naturmangfoldet. Det skal også alltid vurderes om det finnes andre teknikker eller driftsmetoder som gir mindre skade.

6 Kilder

Artsdatabanken 2015. Artsportalen. <http://www.artsportalen.artsdatabanken.no/>. Sist besøkt 29.09.15

Direktoratet for naturforvaltning 2007. «Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold». DN håndbok 13 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2002. «*Evaluering av skogvernet i Norge.*» – NINA Fagrapport 54: 1-146.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2003. «*Liste over prioriterte mangler ved skogvernet.*» – NINA Oppdragsmelding 769 9 s.

Gaarder, G., Fjeldstad, H., Hofton, T.H., Klepsland, J.T. og Reiso, S. 2007. «*Biologisk mangfold i Lierne kommune.*». Miljøfaglig utredning, rapport 2007:11. ISBN 978-82-8138-211-4

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. og Larsen, L.-K. (red.) 2012. «*Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012.*». Artsdatabanken, Trondheim.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Trondheim.

Hofton, T.H. og Framstad, E. (red.), Gaarder, G., Brandrud, T.E., Klepsland, J., Reiso, S., Abel, K., Bendiksen, E., Heggland, A., Sverdrup-Thygeson, A., Svalastog, D., Fjeldstad, H., Hassel, K. og Blindheim, T. 2006. «*Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SFs eiendommer. Del 2 Årsrapport for registreringer i Midt-Norge 2005.*». – NINA Rapport 151. 257 s inkl. vedlegg

Klepsland, J., Abel, K. 2006. «*Naturverdier for lokalitet Limingen statskog, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog 2005.*». DP2. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

Moen, A. 1998 «*Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon.*». Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Naturbase, 2015. <http://kart.naturbase.no/> sist besøkt 25.08.15

NGU, 2015. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/> sist besøkt 22.12.15

NIBIO, 2015. <http://www.skogoglandskap.no/kart/kilden> sist besøkt 25.09.15

Vedlegg 1. Verneforskrift

Forskrift om vern av Mariafjellet naturreservat, Lierne kommune, Nord-Trøndelag

Dato FOR-2010-03-05-330

Publisert II 2010 hefte 1

Ikraftttredelse 05.03.2010

Sist endret FOR-2013-03-15-284 fra 01.07.2013

Gjelder for Lierne kommune, Nord-Trøndelag

Hjemmel LOV-2009-06-19-100-§34, LOV-2009-06-19-100-§37, LOV-2009-06-19-100-§62

Kunngjort 11.03.2010 kl. 14.40

Korttittel Forskrift om Mariafjellet naturreservat

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 5. mars 2010 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 1 Avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: 11/2 i Lierne kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 13 932 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:22 500, datert Miljøverndepartementet februar 2010. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Lierne kommune, hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 2 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et tilnærmet urørt område med naturskog. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for biologisk mangfold.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Nye plantearter må ikke innføres. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

4. Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

1. Beiting.
2. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
3. Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
4. Fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt.
5. Oppsetting av enkle midlertidige og mobile jakttårn i forbindelse med storviltjakt.
6. Sanking av bær og matsopp.
7. Vedlikehold av anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
8. Rydding av eksisterende stier, dvs. fjerning av greiner og nedfall over stien.
9. Skånsomt uttak av småvirke for enkelt friluftsliv og bål på stedet. Tørr gran og tørr furu (gadd) skal ikke felles.
10. Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid og samiske bruksgjenstander. Bestemmelsen gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødlisten.

§ 5 Regulering av ferdsel

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

1. All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
2. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
3. Bruk av sykkel og hest og kjerre er forbudt utenom eksisterende veger.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingskjøring.
2. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
3. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
4. Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reineiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med øvingsvirksomhet knyttet til formål nevnt i § 6 nr. 1.
2. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn nevnt i § 6 nr. 3.
3. Nødvendig motorferdsel for vedlikehold som nevnt i § 4 nr. 7.
4. Istandsetting og vedlikehold av kulturminner.
5. Hogst av etablerte plantefelt.
6. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 nr. 4.
7. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
8. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.
9. Start og landing med helikopter i forbindelse med reindrift.
10. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
11. Reindriftenes nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr, jf. forvaltningsplan.
12. Rydding av eksisterende flyttleier og kjøretraseer i reindriften, jf. forvaltningsplan.
13. At grunneier (Statskog) kan utvise ved til hytte i området, etter forvaltningsplan jf. § 10.
14. Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet, etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.

15. Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytte ved Limingen med beltekjøretøy på snødekt mark etter fastlagt trasé.

16. Oppføring av gjerder og samleanlegg for beite.

17. Utkjøring av saltslikkestein på snødekt mark.

18. Nødvendig motorferdsel knyttet til aktiviteter nevnt i § 7 nr. 16 og § 7 nr. 17.

19. Gjenoppføring av anlegg eller innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.

20. Nødvendig bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til gjenoppføring av anlegg eller innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.

For reindriften kan det etter søknad gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet.

§ 10 Forvaltningsplan

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 2. Artsmangfold

Tabell 3. Tabellen viser noen arter av sopp og lav, samt én bladmose, som ble funnet innenfor det nåværende naturreservatet under feltregistreringen 26. august 2005. Voksested er hentet fra kriteriedokumentasjon i artsdatabankens artsportal (Artsdatabanken 2015).

Art	Status*	Voksested	Antall funn	Naturbase-ID	Gruppe
Vassskjue <i>Climacocystis borealis</i>	LC		12	(bta funnet i kjerneområde 3 og 4)	Vedboende sopp
Svartsonekjue <i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT	Læger av gran	11	680028-33	-/-
Harekjue <i>Onnia leporina</i>	NT	Ferske gadd, høgstubber og læger	1	677643-44	-/-
Duftskinn <i>Cystostereum murrayi</i>	LC		5	664767-70	-/-
Gammelgranskål <i>Pseudographis pinicola</i>	LC	Bark på levende eller nylig død gran	1	683813	-/-
Kjøttkjue <i>Leptoporus mollis</i>	LC		1	X	-/-
Granstokkkjue <i>Phellinus chrysoloma</i>	LC		1	X	-/-
Gråsobeger <i>Cyphelium inquinans</i>	VU	Gamle eller døde bartrær	4	628520-23	Skorpelav
Rotnål <i>Microcalicium ahlneri</i>	NT	Død ved	1	636046	-/-
Skrubbenever <i>Lobaria scrobiculata</i>	LC		1	X	Busk- og bladlav
Barksigd <i>Dicranumtauricum</i>	LC		6	(Bta funnet i kjerneområde 1)	Bladmose

* Rødlitestatus pr. 2015

Vedlegg 3. Beskrivelse av kjerneområder i Mariafjellet naturreservat

Utdrag fra miljødirektoratets faktaark om viktige naturtyper i Mariafjellet naturreservat (Naturbase 2015).

Svartberget Ø

Kilde: NINA Rapport 151 (Hofton og Framstad 2005)

Verdibegrunnelse: Lokalitetens utforming og artsinventar indikerer at dette er en lokalt viktig lokalitet, dette gir verdi C, lokalt viktig Gammel barskog.

Naturtyper: Skogstrukturen er åpen og med overvekt av eldre trær. Det synes som om foryngelsen er noe svak, trolig begrenset av de klimatiske forholdene ettersom lokaliteten ligger tett opp mot tregrensa. Det er generelt lite død ved, men selv om lægerne ligger svært spredt forekommer de i alle nedbrytningstrinn. Det er imidlertid tydelig at det har vært kontinuitetsbrudd i både død ved og gammel gran som et resultat av gjennomhogst for rundt regnet 100 år siden. Det er fremdeles mange synlige rester etter store stubber på lokaliteten, ofte med dobbelt så stort omfang som de største nålevende trærne. Vegetasjonen innen kjerneområdeavgrensingen veksler noe fra fattig blåbærdominans på veldrenerte løsmasser og grunnlendte parti til relativt store felt med frodig sigevannspåvirket høystaudevegetasjon, spesielt nord i biotopen. Lokaliteten er avgrenset på bakgrunn av et noe mer sammenhengende skoglig preg i forhold til arealet utenfor, noe som medfører høyere tetthet av nøkkelementer i form av grove trær, gadd og læger. På grunn av den klimatisk sett marginale beliggenheten vurderes ikke potensialet for å utvikle store naturverdier utover de som allerede finnes som veldig godt.

Tjønnavika vest

Lokalitetsbeskrivelse av G. Gaarder datert 09-02-2006, basert på Korbøl (2003)

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får under noe tvil verdi lokalt viktig (C), og dette er også i samsvar med Korbøl (2003) sin verdi C. Gammel skog og elementer som kløfter og bergvegger peker i retning av at høyere verdi kan være aktuelt.

Naturtyper:

Høytliggende glissen, men rik gammel granskog. Svært åpen med grovbarkedede trær og spredt med læger. Bekk som renner gjennom en liten kløft med høye bergvegger.

Litltjønna

Kilde: NINA, Siste sjanse. 2005.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten kvalifiserer til kjerneområde på grunn av en noe høyere tetthet av nøkkelementer, spesielt grove trær og læger, rik vegetasjon og forekomst av rødlistearter. Verdien er isolert sett vurdert som (så vidt) regional (B).

Naturtyper: Skogen er i aldersfase med spredt død ved dannelse. Det er klar overvekt av lite nedbrutt læger, men seinere suksesjonsstadier finnes også (svært) spredt. Skogstrukturen bærer fremdeles tydelig preg av gjennomhogsten for anslagsvis 80 år siden. Aldersspredningen er forskjøvet mot eldre trær i alderen 100-130 år, kanskje noe lavere i den nordvestvendte lia. Der forholdene ligger til rette er tretettheten ganske

høy. For en god del av arealet er imidlertid bestokkingen naturlig glissen, noe som ikke minst skyldes vanskelige etableringsforhold på grunn av høy grunnvannsstand og svært frodig urtevegetasjon. Stubbefrekvensen er høy, spesielt i den nordvestvendte lia der også tretettheten er høyere på fordi makken er bedre drenert. Den samme lia har også forholdsvis høy løvandel (bjørk, litt rogn) som er et typisk suksesjonselement etter hogst. Boniteten virker flekkvis å være ganske høy, enkelte trær er inntil 60- (70) cm dbh selv om alderen neppe er mer enn 130 år. Vegetasjonen rundt Litltjønna bærer tydelig preg av kalkrikt tilsig. Spesielt variert og frodig karplanteflora finnes sør og øst for tjønna. De best utviklete høystaudeengene domineres av ballblom, kranskonvall, turt og tyrihjeml. Likens er myrvegetasjonen på sør- og østsida av tjønna spesielt artsrik og kan trygt føres til ekstremriksmyr etter Fremstad (1997). Blant annet inngår breiull, fjellfrøstjerne, kastanjesiv, skogmarihånd, brudespore, stortveblad, lappmarihånd og grønkurle. Noe av granskogen kan føres til høystaudegranskog, som er rødlistet som hensynskrevende LR (Aarrestad et.al. 2001).

Stortjern øst

Lokalitetsbeskrivelse av G. Gaarder datert 09-02-2006, basert på Korbøl (2003)

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får under tvil bare verdi viktig (B), bl.a. siden det er i samsvar med Korbøl (2003) sin verdi B. Flommarkspeg, rikhet og urskogspeg peker i retning av at bedre undersøkelser kan gi grunnlag for høyere verdi. De ulike elementene tilsier også at andre naturtyper opptrer her.

Naturtyper: Søkk mellom fire koller. To bekker kommer ned og flater ut i søkket med flommarkspreget høgstaudesump, veldig rikt og mye død og levende bjørk. Omkranses av gammel granskog og noe fattig myr. Ett fossefall.

Slåttkoivika S

Kilde: NINA, site sjanse. 2005.

Forholdsvis produktiv, eldre granskog i aldersfase langs en bekk som drenerer nordover ned mot Limingen. Skogen er godt sjiktet og med et glissent skogpreg i store deler av området. Det er lite død ved, men noe innslag av stort sett ferske og middels nedbrutte læger. Gamle trær over 100-120 år er sjeldent og hovedtyngden ligger nok rundt 80-100 år. Skogen er middels grov med mye frodig vegetasjon i form av høgstaudevegetasjon og storbregneskog. Stedvis er basepåvirkningen tydelig. Mer nøysomme vegetasjonstyper forekommer på enkelte hvelvede partier med småbregneskog og blåbærskog. Bekkedraget er preget av åpne kantsoner med glissen skog. Kjerneområdet avsluttes i sør med en foss som skaper et fuktig lokalklima i dette partiet.

Grubba NØ

Kilde: NINA, Siste sjanse. 2005.

Nordøstvendt, slak lside og nordvestvendt, mindre søkk med frodig skog dominert av glissen gran og bjørk. Noe innslag av rogn av mindre dimensjoner finnes spredt. Vegetasjonen er dominert av høgstaudekog og noe storbregneskog og foryngelsen av gran hemmes av denne frodige vegetasjonen. Skogen er derfor glissen og preget av åpne høgstaudeenger. Noe død ved finnes spredt, men skogen er forholdsvis ung og med få nøkkelementer. Lægerne er i hovedsak i midlere nedbrytningsfaser og med noen ferskere læger. Sterkt nedbrutte læger er mangelvare.

Grubba Ø

Lokalitetsbeskrivelse av G. Gaarder datert 09-02-2006, basert på Korbøl (2003).

Verdibegrunnelse: Lokaliteten er gitt verdi viktig (B), siden det inngår flere verdifulle elementer her (dammer, bergvegger, rikt feltsjikt). Dette er også i samsvar med Korbøl (2003) som har gitt det verdi B.

Naturtyper: Biotopen heller NØ. Flekkvis er det veldig rikt (kvitbladtistel, ballblom, turt, mjødurt, kranskonvall). Gamle gulrotgraner og en del bjørk (mye læger av bjørk). Noen dammer og bergvegger inngår i området.

Kvartelviktjønning

Lokalitetsbeskrivelse av G. Gaarder datert 09-02-2006, basert på Korbøl (2003).

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får under tvil bare verdi lokalt viktig (C), siden det er ikke er påvist spesielle kvaliteter som forsvarer høyere verdi. Dette er også i samsvar med Korbøl (2003) som har gitt den verdi C.

Naturtyper: Delvis østvendt gammel granskog. Til dels mye skjegglav på gamle grantrær rundt lite tjern (gode fuktighets forhold). Spredt med læger i området, middels god bonitet (innslag av kranskonvall, mjødurt og turt).

Vedlegg 4. Bruk av naturmangfoldlovens prinsipper i utformingen av forvaltningsplanen

Dette vedlegget beskriver hvordan naturmangfoldloven har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene i dette arbeidet har vært naturmangfoldloven §§ 8-12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Mariafjellet er beskrevet i kapittel 4.1 og 4.2. Denne kunnskapen er bakgrunnen for utformingen av forvaltningsutfordringer og oppsynsplan i kapittel 5.2, samt retningslinjene for brukerinteresser i kapittel 5.3. Basert på de naturfaglige registreringene som har blitt gjort i området har FMNT vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Mariafjellet er godt. Føre-var-prinsippet i § 9 har derfor blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Oppsynsplanen i kapittel 5.2 er utarbeidet for å kunne vurdere utviklingen av verneverdiene i naturreservatet. Ved å føre oppsyn med bruken av området parallelt med tilstanden til naturverdiene, vil en kunne gi en vurdering av den samlede belastningen på økosystemet, etter prinsippet i naturmangfoldloven § 10. Dette vil også kunne bli en viktig del av det fremtidige kunnskapsgrunnlaget om økosystemets robusthet, og bør vurderes ved en eventuell revidering av forvaltningsplanen.

Prinsippene i §§ 11 og 12 har blitt lagt til grunn i utformingen av retningslinjer for brukerinteresser i kapittel 5.3. Disse prinsippene går ut på at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse (§ 11), og at en skal bruke de teknikker og driftsmetoder som gir minst belastning på naturmangfoldet (§ 12). Retningslinjene i forvaltningsplanen pålegger ikke brukerinteressene direkte ekstra kostnader slik FMNT ser det, men det står blant annet spesifisert at en vil kunne få krav om utbedring dersom en gjør skade på naturmangfoldet gjennom en annen driftsform enn det som står spesifisert i forvaltningsplanen. Det vil også kunne bli et krav, ved en eventuell dispensasjon fra verneforskriften, om at en bestemt teknikk eller driftsmetode skal benyttes for å gjøre minst mulig skade på naturen.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 vil også bli vurdert under behandlingen av dispensasjonssaker.

Vedlegg 5. Vernekart med inntegnet snøscooter-trasé

